

A

בס"ד
Intro

Today we will learn בע"ה of דף לג of ביצה.
Some of the topics we will learn about today include:

More discussion about various actions and activities which are forbidden on Yom Tov -and the permissible ways to perform them on Yom Tov

The מחלוקת of whether מוקצה and נולד are forbidden or permissible on Yom Tov

A

*Actions & activities
forbidden on Yom Tov
and
the permissible ways
to perform them*

B

Some of the key topics and concepts that we will learn about include:

מנא is a derivative of the מלאכה of מכה בפטיש, and it refers to any action that brings about the completion of any production process of any item. מנא is forbidden on Shabbos and on Yom Tov, and our gemara brings many cases of items which are forbidden because of מנא on Yom Tov.

B

*The מחלוקת of whether
מוקצה & נולד
are forbidden
on Yom Tov*

C

נולד
Nolad refers to items which came into being on Shabbos or changed significantly in form on Shabbos. This would include eggs laid on Shabbos, pieces of a vessel which broke on Shabbos, a new fire that was created on Yom Tov, etc.

C

נולד

1 So let's review.....

The gemara continues explaining the previous Mishnah about various actions which are forbidden on Yom Tov:

תנו רבנן
אין סומכין את הקדרה בבקעת וכן הדלת
לפי שלא נתנו עצים אלא להסקה
ורבי שמעון מתיר

One may not rest a pot, nor support a door with a tree stump, as wood is meant for use as firewood, and is considered Muktzah for other uses.

Rebbe Shimon, who holds that מוקצה is permissible, allows wood for other uses on Yom Tov.

2 The gemara brings another מחלוקת regarding using wood on Yom Tov for purposes other than firewood.

חזרא - A sharp tree branch, which someone would like to use as a spit for the purpose of roasting meat on Yom Tov -

רב נחמן אסר
ורב ששת שרי

Rav Nachman permits this while Rav Sheshes forbids it.

3 The Gemara explains:

ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסור
If the wood is wet, and unsuitable for burning, all would agree that the wood is מוקצה and forbidden to be used as a spit.

כי פליגי ביבשתא

The מחלוקת is regarding dry wood;

מאן דאסר אמר לך

לא נתנו עצים אלא להסקה

Rav Nachman holds that it may not be used as a spit, because, wood is only permissible to be used for firewood.

ומאן דשרי אמר לך

מה לי לצלות בו מה לי לצלות בגחלתו

Rav Sheishes holds we may use it as a spit just as we may use as firewood, it's the same type of use.

1 מנו רבנן

ורבי שמעון מתיר

אין סומכין את הקדרה בבקעת וכן הדלת

אפי שלא נתנו עצים אלא להסקה

2 מחלוקת regarding using wood on Yom Tov for purposes other than firewood

חזרא

To use as a spit

רב נחמן אסר

רב ששת שרי

3 The Gemara explains:

כי פליגי ביבשתא	ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסור
רב ששת שרי	רב נחמן אסר
מה לי לצלות בו בגחלתו	לא נתנו עצים אלא להסקה

4 איכא דאמורי - Another version -
 ביבשתא כולי עלמא לא פליגי דשרי
 All agree that a dry stick may be used as a spit, since it is usable
 as firewood.
 כי פליגי ברטיבא
 The מחלוקת is regarding wet wood
 מאן דאסר
 דלא חזי להסקה
 Rav Nachman holds that it is forbidden as a spit, since it cannot
 be used for firewood.
 ומאן דשרי אמר לך
 הא חזי להיסק גדול
 Rav Sheishes holds we can use it as a spit, because it can use it
 as firewood in a large bonfire.

4

— א י כ א ד א מ ר י —

<p>כי פליגי ברטיבא</p> <p>רב אלר</p> <p>שרי</p> <p>הא חזי להיסק גדול</p>	<p>רב נחמין</p> <p>אסר</p> <p>דלא חזי להסקה</p>	<p>ביבשתא כולי עלמא לא פליגי</p> <p>דשרי</p>
--	---	--

5 The Gemara concludes;
 והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור
 Dry wood may be used as a spit, while wet wood is considered
 מוקצה and may not be moved at all on Yom Tov.

5

The Gemara concludes;

והלכתא
יבשתא - שרי
רטיבא - אסור

6 In a similar fashion
 דרש רבא אשה לא תכנס לדיר העצים ליטול מהן אוד
 One may not use wood on Yom Tov to create a poker to stoke
 the fire, as wood is designated only for burning purposes.
 ואוד שנשבר אסור להסיקו ביו"ט
 However if one had prepared such a stick from before Yom Tov
 and it broke on Yom Tov, one may not use it for firewood
 לפי שמוסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים
 As כלים which broke on Yom Tov were not designated from
 before Yom Tov as firewood, and are therefore מוקצה if they
 broke and are no longer suitable for their originally intended
 use.
 =====

6

דרש רבא

אשה לא תכנס לדיר העצים
ליטול מהן אוד
One may not use wood
to create a poker to stoke the fire

As wood is designated
only for burning purposes

ואוד שנשבר
אסור להסיקו ביו"ט

If one prepared such a stick before יו"ט
and it broke on Yom Tov,
one may not use it for firewood

לפי שמוסיקין בכלים
ואין מסיקין בשברי כלים

7 Zugt the Mishna:
 ר' אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו
 Rebbe Eliezer teaches that one may take on Yom Tov any wood
 that is available to use as a toothpick
 ומגבב מן החצר ומדליק
 He may also use any wood available to him in order to use as
 firewood,
 שכל מזה שבחצר מוכן הוא
 Any available wood in his courtyard is considered מוכן,
 prepared, and not מוקצה on Yom Tov.

7 *מלך*

ר' אליעזר אומר

נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו

ומגבב מן החצר ומדליק

כל מה שבחצר מוכן הוא

8 וחכמים אומרים מגבב משלפניו ומדליק
 The חכמים hold that only wood that is inside the house is
 considered מוכן, and not the wood that is outside in the חצר.
 Furthermore, they do not agree that one may use wood for a
 toothpick, as wood is only designated and permitted to use for
 firewood on Yom Tov.

8 וחכמים אומרים

מגבב משלפניו ומדליק

Only wood inside the house is considered מוכן

9 אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן הרעפים ולא מן המים
 One may not create a new fire on Yom Tov, not by rubbing wood or stones together, nor from earth, or tiles, and not by using a glass of water to harness the rays of the sun, as the Gemara explains that creating any new fire on Yom Tov is considered מוליד - creating something new, which is forbidden on Yom Tov.

9 אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן העפר ולא מן הרעפים ולא מן המים

One may not create a new fire on Yom Tov

Creating any new fire is considered מוליד

10 ואין מלבנין את הרעפים לצלות בהן
 We may not heat up roof tiles to use as a heat source on Yom Tov. The gemara explains that this is referring to new tiles, which the heating process completes the tile, which would be prohibited because of מנא תיקון. However an already finished tile may be heated on Yom Tov in order to use as a heat source to cook food for Yom Tov.
 The gemara teaches:

10

ואין מלבנין את הרעפים לצלות בהן

We may not heat up roof tiles to use as a heat source

Prohibited because of תיקון מנא

11 אמר רב יהודה אוכלי בהמה אין בהן משום תקון כלי
 Produce that is eaten by animals, such as hay and the like, אין בהן משום תקון כלי
 Does not carry the law of תיקון כלי, as they are soft and one does not usually fashion a כלי out of them, and therefore one may break off a piece to use as a toothpick from soft vegetation which are usually eaten by animals.

11

אמר רב יהודה אוכלי בהמה אין בהן משום תקון כלי

As they are soft and one does not usually fashion a כלי

One may break off a piece to use as a toothpick from soft vegetation usually eaten by animals

12 The gemara challenges this
 איתיביה רב כהנא לרב יהודה מטלטלין עצי בשמים להריח בהן ולהניף בהן לחולה ומווללו ומריח בו ולא יקטמו להריח בו
 While one may carry עצי בשמים in order to smell them, and he may rub them with his fingers to bring out the fragrance, but one may not clip them on Shabbos or Yom Tov, ואם קטמו פטור אבל אסור
 If one did clip them with the purpose of smelling the fragrance, one is not required to bring a חטאת, but it is nevertheless forbidden מדרבנן. Rashi explains; because of a גזירה that he will clip it לחצוץ בו שיניו, which is חייב חטאת, as the Braisa continues; לחצוץ בו שיניו לא יקטמו ואם קטמו חייב חטאת
 One certainly may not pick the wood for the purpose of using it as a toothpick, as that is considered creating a כלי, which is forbidden and if one does so בשוגג, he must bring a חטאת. And so we see that one may not use אוכלי בהמה, vegetation, to break off a toothpick.

12

איתיביה רב כהנא לרב יהודה

מטלטלין עצי בשמים להריח בהן ולהניף בהן לחולה ומווללו ומריח בו

לא יקטמו להריח בו ואם קטמו חייב חטאת

לא יקטמו להריח בו ואם קטמו חייב חטאת

אבל אסור

מכאן - גזירה

He will clip it

אסור כו ליניו

13 The gemara answers;
 כי תניא ההיא בקשין קשין
 This Braisa is speaking of hard straw, which is not למאכל
 ראויה למאכל בהמה - it is too hard for the animals to eat - while רב יהודה is referring to soft vegetation, which is ראויה למאכל בהמה.

13
 ט תניא בפא
בקשין קשין
 Which is not ראויה למאכל בהמה

14 The gemara asks further, regarding לא יקטמנו להריח בו - which is forbidden because of a גזירה that one might fashion a כלי
 Why should this be any different from what we learned in the Mishna in Shabbos:
 שובר אדם את החבית לאכול ממנה גרוגרות
 ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי
 As long as one's intention is not to fashion a כלי, he may open a barrel on Shabbos in order to get to that which is inside the barrel.

14
 ולא יקטמנו להריח בו
 ואם קטמו פטור אבל אסור
 מדרבנן - גזירה
 One might fashion a כלי
 ?
 מלפני - אדם
 שובר אדם את החבית
 לאכול ממנה גרוגרות
 ובלבד שלא יתכוין לעשות כלי

15 The gemara answers;
 לא קשיא הא ר"א הא רבנן
 לא יקטמנו להריח בו is the opinion of רבי אליעזר, who holds that שובר אדם את איסור תורה is an איסור תורה, while the Mishnah of שובר אדם את איסור תורה is the opinion of the חכמים that לחצוץ בו שיניו is only מדרבנן - as we see in a Braisa;
 דתניא ר"א אומר
 נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו
 וחכ"א לא יטול אלא מאבוס של בהמה
 ושזין שלא יקטמנו

15
 לא קשיא...
 פא רבנן
 פא רבי אליעזר
 לחצוץ בו שיניו is מדרבנן
 לחצוץ בו שיניו is an איסור תורה
 דתניא
 ר"א אומר
 נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו
 וחכ"א
 לא יטול אלא מאבוס של בהמה
 ושזין שלא יקטמנו

16 ואם קטמו לחצוץ בו שיניו ולפתוח בו הדלת בשוגג בשבת חייב חטאת במזיד ביו"ט סופג את הארבעים דברי ר"א וחכ"א אחד זה ואחד זה אינו משום שבות

And so the gemara summarizes:
 ר"א דקאמר התם חייב חטאת הכא פטור אבל אסור
 Rebbe Eliezer who holds that לחצוץ בו שיניו is חייב חטאת, therefore, איסור דאורייתא is גזירה for an אסור דקאמר התם חייב חטאת

רבנן דקא אמרי התם פטור אבל אסור הכא מותר לכתחלה
 The חכמים who hold that לחצוץ בו שיניו is only forbidden מדרבנן, hold that מותר לכתחילה is להריח בו

=====

16

ואם קטמו לחצוץ בו שיניו ולפתוח בו הדלת

<p>חכמים</p> <p>אחד זה ואחד זה אינו אלא משום שבות</p> <p><i>רבנן דקא אמרי פטור אבל אסור</i></p> <p><i>כא מותר לכתחלה</i></p>	<p>רבי אליעזר</p> <p>בשוגג בשבת חייב חטאת במזיד ביו"ט סופג את הארבעים</p> <p><i>ר"א דקאמר התם חייב חטאת</i></p> <p><i>כא פטור אבל אסור</i></p>
---	---

17 We had learned in the mishna that the ת"ק allowed someone to use any wood in the courtyard on Yom Tov, not only the wood that was prepared in the house.

The gemara qualifies:
 ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין
 This is permitted so long as one does not create piles with the wood in the courtyard, because
 מהו דקא מכניף למחר וליזמא אחריו
 This would seem as if he is making piles for after Yom Tov
 ורבי שמעון מתיר
 Rebbe Shimon permits even making piles from the wood in the courtyard, as he holds
 קדרתו מוכחת עליו
 It is clear that he is preparing this wood for use as firewood for his meals for Yom Tov.

17

The ת"ק allowed someone to use any wood in the courtyard, Not only the wood that was prepared in the house

<p>ורבי שמעון מתיר</p> <p><i>קדרתו מוכחת עליו</i></p>	<p>ובלבד שלא יעשה צבורין צבורין</p> <p><i>מהו דקא מכניף למחר וליזמא אחריו</i></p>
--	--